

קרוב השם

הרחבת הדעת והתעלות רוחנית
• עפ"י תורת הצדיקים •

שיעורי בית המדרש 'קרוב השם'
שנמסרו מפי המשפיע הרה"ח ר' דוד גבירצמן שליט"א

תוכן העניינים

בדיבור אחד

\\ להאיר בחוץ, מבפנים

היכן הוא השטח המתאים יותר לקמפיין פרסום - בחוץ או בפנים?

מסתבר שבחוץ וברשות הרבים.

מצוות הדלקת נרות חנוכה מטרתה לפרסם את הנס, ולמרות זאת נר חנוכה קשור בעיקר לבית - 'נר איש וביתו', ומקום הדלקתו בפתח הבית, על קו התפר בין רשות היחיד לרשות הרבים.

עוד ענין:

חז"ל כינו את מלכות יוון הרשעה בשם 'חושך', והדבר מפליא לכאורה: היוונים היו 'נאורים', מדוע הם מתוארים דווקא בכינוי אפלולי כזה?

והתשובה היא - מפני שהם החשיכו עיניהם של ישראל.

היוונים ניסו לסנוור לנו את הראייה באמצעות אור, ידע, חכמה ורעיונות.

התפיסה הפילוסופית וה'נאורות'

שמציעה מלכות יוון הם השקפה על

החיים ומשמעותם מבחוץ, וזה כמו לכוון פנס חזק היישר לתוך העיניים.

האור היהודי - לעומת זאת - בא

מבפנים, מתוך גלגל העין של המאמין

<<<

בדיבור אחד

- שיחה קצרה מענייני דיומא

האמונה נמצאת אצלי

1

ענייני דיומא

- הפנימי והנסתר שבלוח השנה

מה דעתך לשדרג את השגרה?

3

התועדות

לא צריך הרבה, רק לתפוס במקום הנכון!

7

כתבו עליך בפרשה

- למצוא את עצמך בפרשת השבוע

אתה רוצה לנוח? אז תנוע!

11

ניסים ניסופים לדעת בארץ דוכן

י"ל ע"י 'ניסופים'
חבוקוק הנביא 3 רמת בית שמש ג'
עורך:
הרב ישראל מאיר גלינסקי
עורך מדור 'תזכורות':
הרב יהודה גבירצמן

עיצוב ועמוד:
מאיר אנשין

לכל עניני הגליון; הערות והארות נקודות
הפצה וכד'
ניתן ליצור קשר
טל: 054-853-7200
או במייל: k6646201@gmail.com
במו"ב ניתן להשיג את הגליון במייל הנ"ל

לשמיעת שיעורי בית המדרש
וקבלת עדכונים -

קו ניסופים:
02-664-62-01

להצטרפות לקבלת החיזוק היומי:
058-743-87-09

השיעורים הקבועים

של הרה"ח ר' דוד גבירצמן שליט"א:

ימי ראשון

'ללכת עם תורה' - תורה ב תניינא
בביהכ"נ 'קרוב ה' חבוקוק הנביא 5 רמת בית שמש ג 1
בשעה 20:00 לאחר מעריב

ימי שני

'כתבו עליך בפרשה'
בביהכ"נ 'קרוב ה' חבוקוק הנביא 5 רמת בית שמש ג 1
בשעה 20:00 לאחר מעריב

ימי רביעי

ללכת עם תורה - ליקוטי מוהר"ן בעיון
בשעה 20:15
סדרת 'היום יום'
בשעה 21:00
רחו' יונה 18 רמת גן (גבול בני ברק)

ימי חמישי

הכנה לשבת קדש מתוך תורת הצדיקים
בביהכ"נ 'קרוב ה' חבוקוק הנביא 5 רמת בית שמש ג 1
בשעה 20:00 לאחר מעריב

● בדיבור אחד / המשך

\\ להאיר בחוץ, מבפנים

<<<

מה הכוונה 'מבחוץ'? מה הפירוש
'מבפנים'?

רוב הקושיות שיש לנו על האמונה
מבוססות על אירועים חיצוניים,
דברים שקרו לאנשים אחרים או
בזמנים ומקומות אחרים, אבל
במציאות האישית שלנו, אנחנו
יודעים טוב מאוד עד כמה אנחנו
מושגחים ומוקפים בניסים.

'מבפנים', הכוונה מתוך משהו
אמתי שעובר עליך - עליך דווקא
ולא על השכן שלך, עליך ולא על
סב סבך, עליך ולא על המקרה
ההוא שדווח עליו בעיתון.

לכל יהודי יש אמונה מספיק
חזקה כדי לעמוד מול כל העולם,
השאלה היא האם הוא יודע איפה
לחפש את האמונה שלו.

והאמונה לא נמצאת אצל אף אחד
חוץ ממך.

אם תסכים להיכנס לבית שלך,
להתבונן בחיים שלך, להישיר
מבט על עצמך, תזהה מהר מאוד
את האמונה - היא שם, ביחד עם
ההשגחה וכל הניסים והנפלאות.

נר חנוכה נועד להיות 'נר איש
וביתו'. נר האמונה דולק היטב
כשמניחים אותו בתוך בית - ביחס
למצב אמתי, כשמחפשים את
השם בתוך החיים הממשיים ולא
בתיאוריות ובמחקרים. נר חנוכה
מדליקים קודם כל בבית, אחר כך
הוא כבר ימצא את הדרך להאיר
בחוץ. ■

המקריין ומאיר על המציאות ועל
פינות החיים.

כדי לראות את אור האמונה
ולמצוא אותה בתוך המציאות,
צריך קודם כל להאיר מבפנים,
לזהות את האמונה ואת מציאות
השם בתוך תוכי, ורק אחר כך
להקריין את האור הזה החוצה
ולראות איך כל החיים מחזירים
אלי את אור האמונה.

וזה ההסבר למיקומו הייחודי של
נר חנוכה - על פתח הבית המכוון
כלפי חוץ: אור האמונה דולק
ומקריין באופן נפלא רק כאשר יש
לו בית, ושם מתוך הבית מאיר
הנר היטב גם בחוץ. אבל מבחוץ
אי אפשר להדליק אור בבית.

ומכאן, להתמודדות מאוד מוכרת:

כל יהודי נתקל לפעמים בשאלות
וקושיות על הנהגת השם, או
על עצמו, למה ואיך ולכן זה..
הקושיות הללו מובילות תמיד
לתחושת חידלון, וכמה שמנסים
לענות עליהם בהסברים ופירושים
שונים, הקושיות לא באמת
נעלמות.

הבעיה איננה בתשובות שיתכן
וטובות הן, אלא במקום ממנו
נובעות השאלות וגם התשובות -
מבחוץ.

הניסיון להסביר את האמונה
מבחוץ דומה לניסיון הנואל
להתניע אוטו תוך כדי ישיבה
על מכסה המנוע. אמונה אפשר
להדליק רק מבפנים.

ענייני דיומא

לשדרג את החיים

נוח לחיות את השגרה, וגם להרדים אותה, העיקר לשרוד • אבל אפשר גם להדליק אותה, להחיות אותה ולשדרג אותה • חנוכה, חג של חינוך, שנותן משמעות אחרת לשגרה האפורה והכבויה.

ועל מהותי. חינוך מהותו שינוי והתחדשות, ואדם צריך להיות תמיד בתדר של חינוך, ולחפש שינויים והתחדשות, בעיקר שינויים פנימיים, שמביאים אותו להסתכל אחרת על דברים, לחשוב אחרת ולהרגיש אחרת. בדרך כלל אלו שינויים מינוריים ופחות בולטים, לא כאלו שכל הרחוב עוצר ואומר פשש, אבל הם מהותיים יותר, ומי שעוסק בהתבודדות יודע לזהות אותם.

וההזדמנות העיקרית לכך הם החגים. אפשר לראות אותם כמשהו שצריך להסתדר אתו, אבל אפשר גם לראות אותם כהזדמנות למשהו שאמור לקרות לי דרכם. מי שמחפש רק להסתדר עם חנוכה, יכול להדליק נר על ידי שליח, לומר את ההלל כמה דקות ולצאת ידי חובה, אבל אפשר לתת לו לחדור לחיים שלי ולחולל בהם שינוי. החג הוא הזדמנות להכניס צליל של שפיות לחיים, ומשהו שיגרום לי להרגיש אחרת את הבוקר, ולהכניס גוון אחר לשמונה עשרה.

חנוכה הוא חג שלוקח את הימים הפשוטים והלילות הפשוטים, את החולין ואת החול, והופך אותם לחג ולקודש. וזה הזדמנות להיות סוג אחר של בנאדם. ישנם כמה סוגי בני אדם, ואפשר לזהות את זה על פי ההתנהגות ועל פי הדיבור, וסוגי התגובה שלו. יכול להיות שני אנשים זה לצד זה, שעושים את זה אתם דברים, אבל אחד ישן והשני חי בעולם הבא. חנוכה מעורר אותנו מהשינה, ומכניס אותנו לתדר של נסים, לא רק אחד ששורד את

ל חג ומועד, יש לו את האור המיוחד לו. ויש עניין מיוחד לחיות עם האור של המועדים. קל יותר ומפתה יותר לאהוב את השגרה, ולהתחבר ליהדות 'באופן כללי', מאשר להתאמץ להתחבר למועד המסוים, אבל הצדיקים מלמדים אותנו שהחיים שלנו בנויים מאד על החיבור אל המועדים, ולא רק לצאת ידי חובה אלא להתחבר פנימית לניגון המיוחד שיש לכל זמן. וכפי שכבר אמרו חז"ל 'שואלים ודורשים בהלכות החג', והכוונה היא גם להליכות החג, דהיינו למהלך המיוחד של כל חג.

שינוי והתחדשות

רבינו אמר על עצמו שבכל חג הוא לא אותו דבר כמו שהיה קודם לכן. וזאת, למרות שאמר על עצמו שאינו מוציא הבל מפיו בלא התחדשות, ועם זאת הייתה התחדשות מיוחדת שהופיעה דווקא בחגים. וזה מה שאנו צריכים לשאוף, שהזמנים הללו יהיו רשומים אצלנו כמשהו שרשם איזה שינוי בנפש, לאו דווקא כביטוי חיצוני אלא גם ובעיקר פנימי. הבנה חדשה, חיבור חדש. ויש לכל אחד אירועים מכוננים כאלו, שעשו עליו רושם גדול, עד שהוא יכול לחלק את החיים שלו ל'לפני אותו אירוע' ו'לאחריו'.

האמת, שכל מה שעושה את האדם לאדם, הם השינויים שהוא מחולל בעצמו, וככל שהם שינויים מכוננים, שלא קרו אליהם אלא שחיפשתי אחריהם, כך הם יותר משפיעים עלי

הכשלונות ולהרגיש מוצלח, כי אני מצפה לישועת ה' וסומך עליו.

המוטו שלהם היה, שאני לא מסוגל אבל ה' עוזר לי. והמסר שלהם היה, שאני יעשה את כל מה שאני מסוגל, ואז אקבל סייעתא דשמיא. הודאה היא הכנעה, ובשתי נקודות היא הפוכה מהתזה של העולם: הראשונה היא, שאני חלש ולא חזק. והשנייה היא, שהחיים הם נפלאים. וזה הפוך מהעולם, שבו אדם מסתובב כמו חזק ומחלק כרטיסי ביקור, אבל מרגיש שהכל דפוק. חנוכה הוא זמן להשתנות, ולהודות על האמת שאני חלש ולא יכול כלום, אבל המצב נפלא והולך להיות עוד יותר נפלא, ואז יהיו נסים.

חנוכה - חינוך והתחדשות

חנוכה הוא זמן שכל אחד צריך לפתח ולטפח בקרבו ציפיה לשינוי, ועיקר השינוי הוא לא להיות יותר מוצלח ויותר מבריק, אלא לראות יותר את ה' בחיים שלי, ולהסכים לכך שגם אם אני צריך לעבור התמודדויות וניסיונות, זה לא אומר שאני צריך להיות מסכן. מי שקורב לצדיקים, ומתחיל לראות את ה' בחיים שלו, רואה איך שהחיים שלו משתפרים והולכים, מבחינה מהותית ואיכותית בעיקר.

ואז גם אפשר לקרב אחרים. הסיבה שאי אפשר לעזור לאחרים ולקרב אותם, היא משום שמבלי משים אנו מדברים רכילות על ה' ועל הצדיקים, ומפזרים רעל של 'לא הולך לי', ואז נהיה רושם שמי שמתקרב לצדיקים ולעבודת ה', איננו מצליח. וזה שקר, כי הצדיקים ואלו שהלכו בעקבותיהם, רק הלכו והשביחו. עבר עליהם הרבה, אבל הניגון של החיים שלהם היה 'כמה נפלא'. כי השאלה היא לא 'מה קורה אתי וכמה אני

חיים, אלא אחד שמנכיח את ה' בתוכם, ומתחיל להרגיש אותם ואת הטוב שהם נושאים בקרבם.

נס והודאה

המלחמה של חנוכה, לא הייתה מלחמה פיזית. כי מבחינה פיזית לא היה להם כח ולא סיכוי מול הצבא העצום של היוונים, וככהנים, גם היה אסור להם להרוג ולטמא את הנפש. זו הייתה מלחמה של נס, ובאמת הם לא הרגו אף אחד, אלא הכל היה נס. לילה שלם שבו נהרגו שלשת אלפים איש, והשאר ברחו, ולמחרת התחילה מערכה חדשה, שהם בכלל לא עשו אותה, אלא היא הוכרעה מאליה, כמסופר בספרים.

יש בזה יסוד עצום שאומר, אתה לא צריך להילחם אלא רק לצאת לקרב. אדם אומר אין לי שום כח מול היצר, הסוללה כבר מצפצפת, ואין לי שום סיכוי. זה נכון, אבל אתה יכול לעשות 'כאילו' אתה נלחם. אדם נזכר בחצות הלילה שהוא עוד לא התפלל מעריב, והוא מרגיש גמור ובאפיסת כוחות. לפחות תעמוד כאילו אתה רוצה להתפלל, ותעשה ליצר הרע פרצוף של משהו שלא כדאי להתחיל אותו, את השאר תשאיר לה' לסיים בשבילך.

אבל עיקר הנקודה בזה היא ההודיה. אנו חיים בעולם שבו הטרנד הוא לדבר על אי הצלחה. ברחוב כמובן הכל מדהים והכל מוצלח, אבל בינו לבין עצמו ובבית, אדם מגדף את עצמו ואת העולם. כמו שמובא במעשה מביטחון, שהמלך רצה לראות מי באמת מאושר, ולכן הוא הסתובב בערב מאחורי הבתים, כי שם בארוחת הערב עולים כל האכזבות והתסכולים. המהלך של החשמונאים הוא ההיפך: לעמוד מול כל

ענייני דיומא

את החנוכה, שמכניס אותנו לתדר אחר של מחשבה. מחשבה שחושבת כל הזמן איך להפוך כל קושי וחולשה לעליה. ואין אין ספור סיפורים, מעולם העסקים ולהבדיל מהעולם של עבודת ה', איך שדווקא נפילות הובילו לצמיחה.

בדורות שעברו, היו עסוקים בלשרוד, והמודעות הכללית הייתה, שאתה לא רואי בכלל לחיות, ואם אתה נמצא פה זה כבר נס. מבחינתם, רק לחיות להתחתן ולהביא ילדים, נתן להם מספיק אדרנלין שהם מנצחים את סטאלין ואת היטלר. כיום אנחנו לא שם. לא מחפשים לנצח אף אחד, ולא רוצים לשרוד, אלא לחיות את החיים, וכל הטרנד הוא איך לפנק את החיים ולא רק לשרוד אותם.

יש כאן דיבור מה'. אפשר לחיות עבודת ה' כמשהו שצריך לשרוד, ולהסתדר עם השולחן ערוך והיהדות. אבל אפשר גם לפנק אותה ולשדרג אותה למשהו שוה. אף אחד היום לא רוצה סתם אוטו כדי שיהיו לו ארבע גלגלים לנוע, ולא סתם בית כדי שיהיה לו מקום לגור, ולא סתם בגד כדי להתכסות, אלא רוצים מעבר. האוטו הוא משהו, והבית הוא משהו, וגם הבגדים הם משהו. אז למה להסתפק בשחרית ומנחה ומזווה כפי שהם, ולהתייבש. מותר וצריך שיהיה לנו רצון להתקדם ולהתחדש, ולהכניס את עבודת ה' למקום של קידמה ואיכות חיים.

בעולם קוראים לזה אימון. אדם מיומן הוא אדם שלא מתייחס לשום פעולה כמובנת מאליה, אלא בודק ובוחר כל תנועה איוה שרירים היא מפעילה, ואיך הוא יכול לשדרג את זה ולהביא ביצועים חזקים יותר. כך גם מוזיקאי מיומן, לא רק יודע את התווים, אלא גם לומד את התנועות העדינות של

מתלכלך', אלא 'כמה דעת יש לי מול המקום הזה'.

גם בנוגע להתחדשות, שהיא אחת היסודות היותר מפורסמים של חנוכה. המושג 'התחדשות' בעולם, תמיד מתחבר עם ניילונים ועם ברק, וההתחדשות הזאת היא מאד זמנית ולא יציבה, כי מהמפעל ועד הבית, כבר נקרעו הניילונים והתלכלכו הגלגלים... ואז חלפה לה ההתחדשות. נקודת ההתחדשות בעולם, היא הדבר הכי רגיש והכי נהרס, והסיוט של כל אחד שקונה משהו חדש, הוא האכזבה שעוד רגע זה כבר לא חדש, ויש שכבר מעדיפים לקנות יד שניה כדי לחסוך את החיכוך הזה... רוב נקודות ההתחלה מוחמצות, מה שמביא לאכזבה וממילא להתמכרות.

וזה קורה גם בעבודת ה'. אדם מתמכר לנקודת ההתחלה ואומר 'פעם הייתי צעיר' 'פעם היו לי רצונות' 'פעם היו לי כישרונות', וכך הוא סופד לחייו. לכל אחד יש אלבום של מה היה פעם, ואם כך, למה לי להתחדש. וכאן מגיע חנוכה, ומציע התחדשות מסוג אחר. חנוכה מגיע במקום הכי לא חדש, לקראת סיום החודש, ככה באמצע החורף, חודשיים אחרי החגים ורחוק מאד מפסח, וגם מבחינת המאורע, זה היה כבר עמוק בבית שני שכבר הספיקו להתיישן, ופתאום הוא מביא את התנערות ותנועה של התחדשות.

פינוק והתחדשות

הבעל שם טוב הקדוש אומר, שהמטרה של כל נפילה שיש לאדם היא רק כדי להתחדש. וזה הנסיון, לא הנפילה בעצמה אלא לאיפה אני לוקח את זה, האם כדי להיות יותר רשע, או כדי להתחדש. אבל כדי שזה יקרה, צריך

הדברים בכלל לא קשורים אלינו. כמו אדם שלמד מקצוע רפואה ועובד אחר כך בנקיון רחובות... אנו לומדים כל כך הרבה חסידות פנימיות וקבלה, אבל בחיים אנו נמצאים במקום אחר לגמרי, כי טרודים עם הפרנסה, הבית והילדים, ועם הפקקים בכבישים. בקיצור, לומדים שנים את המקצוע אבל לא מתעסקים אתו למעשה. כמה חבל.

חנוכה הוא חג שנמצא בימות החול. ממש באמצע החול עוצרים ומדליקים נר, וכל המטרה היא לאמן אותנו ולהפוך את החיים הפשוטים שלנו לחיים מדליקים. החיים שלנו לפני חנוכה נראים כמו חנוכייה אחרי שכבתה. שחורה ומפוּיחת, ורק צריך לשמור שהיא לא תישבר... וכך נראית היהדות שלנו, יהדות שרק צריך להיזהר שלא תישבר. יש ארון ספרים שלם, ואפשר גם לשבת וללמוד כל היום, אבל כשזה מגיע לחיים בעצמם, לטלפונים ולמטלות, לא נשאר זכר, רק עצבים ויבשות, נמצא שרוב החיים בכלל לא מתכתבים עם מה שאני לומד.

חנוכה הוא חג של חינוך, והוא מלמד אותנו שכל לימוד של דעת, צריך להיות מחובר לחיים. כשאתה לומד או שומע או מבין משהו חדש, תחשוב איזה דבר תוכל לשדרג עם הלימוד הזה ועם השכל הזה. איזו התנהגות כבויה אני יכול להדליק באמצעותה. זה מתחיל משינויים מינוריים, אבל הם משנים את הנפש, שצמאה לחיות עם חיבור, וכשהיא מתחילה להאמין, להבין ולחוות שבכל פעולה קטנה יש משמעות, היא מתחילה להידלק ולחיות. ■

האצבעות, ומביא את הנגינה לרמה אחרת לגמרי. אדם מיומן לוקח את התנועה שכולם עושים ומכוון אותה למשהו יותר מכוון ומדויק. וזה מה שחנוכה עושה לנו: קח את החיים שלך ואת היהדות שלך, ותביא את זה לרמה אחרת לגמרי.

חיים משודרגים

בכל דבר זה כך היום. אין סתם אפיה ולא סתם עוגה, אלא זו מאפיה משנות הששים, ויש כאן מערכת שלימה של אפיה, שאתה ממש לא יכול לוותר עליה. כך במחלבה, וכך ביקב, ובכל דבר. העולם חי וקונה את הדיבור הזה, וממש מכור לזה. זה עיוות גמור, אבל יש כאן דיבור אמתי שאומר 'אני לא רוצה לחיות סתם', אלא רוצה לחיות חיים מיוחדים ומהודרים. אם כן, המקום הכי חשוב להדר בו הם החיים עצמם. במקום לשדרג את השטריות, תשדרג את החיים, באמצעות דעת שתטמיע בכל הדברים שאתה עושה ממילא.

הצדיקים עבדו לקחת את החיים הפשוטים שלנו, ולעשות אותם קצת אחרת. כל אחד יכול לקחת את אותם דברים שהוא ממילא עושה, ולעשות אותם כמו אדמו"ר וכמו מקובל. לא כדי לדקור משהו אחר, אלא כדי לרומם את החיים שלי. וזה קשור לחנוכה, שהוא חג של התחדשות פנימית, שנותן לנו שכל אחר איך לקום בבוקר, איך ללכת למקוה, ואיך לענות לטלפון.

ולזה אנו צריכים לשאוף, כי אנו חיים עם אלפי פעולות ורבות מחשבות, ורוב

התוועדות

גיבורים 'ביד' חלשים

אי אפשר לתפוס את העולם, הוא גדול מדי ונופל מהידיים • אפשר בן לתפוס את ה'ידיות', ובאמצעותם לתפוס לא רק את העולם אלא את כל העולמות • יהודי מחזיק את המועט, ובאמצעותו את המרובה.

קיבול, והיא זאת שמחזיקה ואוחזת כל דבר שאדם רוצה להביא לרשותו. היד היא המקום הכי בטוח, ואם היא תופסת באיזה דבר, אפילו בחלקו, היא מנכסת אותו לעצמה.

אדם מחזיק בידיה של מזוודה או מטריה, ובכך הוא תופס בכולה. לכאורה הוא לא תופס כמעט כלום, אבל התפיסה הזאת היא קניין. כל הכח של אדם מרוכז בידי, כח הקניין, הקידושין והגירושין. ואדם שאין לו כח קניין כמו עבד, נחשב כמי ש'אין לו יד'. כך גם בית הבליעה, מקום קטן בגודל סנטימטר שמרכז לתוכו את כל כח התאוה. רגע אחרי בית הבליעה כבר אין שום תאוה, אבל הסנטימטר הקטן הזה רוצה לבלוע את כל העולם.

כך גם מבחינת ידיעות. המח אינו יכול להחזיק את כל המידע, והוא מאכסן את הכל בתת מודע, ומותיר ברשותו רק נקודות קטנות של מידע, שכל אחת מהם מושכת אחריה שובל של ידיעות, שהוא בעצמו אינו מודע לקיומם. אלו הם 'ידיות' מעטות שמחזיקות את המרובה. אדם שיודע הרבה הוא בדרך כלל אדם שלא יודע כלום. כמו במבחן, מי שלא יודע זורק המון ידיעות, אולי אחת מהם תקלע... לעומת מי שיודע, זורק משפט אחד אמתי שמחזיק הרבה.

רבים ומעטים

העניין הזה הוא ההבדל המהותי בין עם ישראל לבין אומות העולם. יהודי הוא היד של ה' כביכול בעולם הזה. הוא קטן, אבל דרכו ה' תופס את כל העולם, ומחזיר את הכל אליו. ולכן, על עם ישראל נאמר 'כי אתם המעט מכל

כ כל שנדבר על חנוכה, עדיין צריך לקרב אותו אל הלב. כל מהות החנוכה היא לקרב את האורות שנמצאים למעלה, אלינו למטה. ולכן אם מדליקים למעלה מעשרים אמה פסולה, ולכתחילה צריך להדליק את הנרות למטה מעשרה טפחים. חנוכה הוא חג בימות החול, והוא מביא את האור של השבת והמועדים לתוך ימי החול והחולין.

בחנוכה, מלבד המצוות שאנו מקיימים, יש עוד הרבה זמן לעבודה פנימית. פורים הוא יום אחד, וצריך להספיק בו כל כך הרבה, ועד שמספיקים לזוז ולנשום הוא כבר מסתיים. גם בשאר החגים ישנם הרבה מצוות, תפילות ועיסוק סביב החג. בחנוכה לעומת זאת, יש שמונה ימים, ומבחינת המצוות המעשיות שלו, מדובר בכמה דקות בסך הכל, וכל השאר נותר פנוי להתבוננות ולעבודה פנימית.

מסרת 'ביד'

אחד הדברים הבולטים בחנוכה, ומוזכר הרבה בספרים, הוא המושג 'מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך'. כי אכן המעטים נצחו את הרבים, ומול כל טומאת היוונים נותר פח שמן אחד קטן, שנותר טהור ודלק שמונה ימים. על אותו משקל, מובא בספרים המושג של 'מועט המחזיק את המרובה', וננסה להתמקד בו, ולראות כמה הוא יסודי וקשר לחנוכה.

בנוסף על הנסים' אנו אומרים 'מסרת גיבורים ביד חלשים, רבים ביד מעטים, טמאים ביד טהורים' וכן הלאה. כשהביטוי 'ביד' חוזר על עצמו שוב ושוב, וחשוב לשים את האצבע על הביטוי הזה ולהבין את משמעותו. היד היא בית

העמים, ולא כחולשה אלא כנקודת חוזק. יהודי שמסתכל על העולם, מרגיש חלישות הדעת, כי יש מליארדי אנשים, ורק אחוז קטן מהם יהודים. הגויים נקראים 'רבים' - 'רבים הגויים האלו' 'מים רבים' ועוד, ואנו בסך הכל מעטים.

אבל זו בעצמה המעלה שלנו. יהודי תמיד מתבטא דווקא בכך שהוא מועט, קטן וחלש. כמו שהיו החשמונאים מועטים וחלשים, והם ניצחו לא 'למרות זאת' אלא 'בגלל כך'. כי מהות חייו של יהודי היא להיות 'יד', ובכך להיות מועט המחזיק את המרובה. צדיק אוכל לשובע נפשו, הוא אוכל יותר מעט אבל יותר מדויק, ובטן רשעים תחסר, כי הוא אוכל הרבה אבל זה לא נותן לו כלום.

בסיס חייו של יהודי, היא ההבנה שבעולם הזה אין את התכלית, כי התכלית היא רוחנית ואין סופית. כל מה שיש בעולם הזה הם רק 'ידידות' שבאמצעותם אפשר להחזיק את התכלית. החיים שלנו כאן, הם בית אחיזה למשהו שנוסע ונוסע עד אין סוף. וכל מה שאנו עושים הם בסך הכל פעולות קטנות שנושאות על גביהן משמעויות אין סופיות. הגוי לעומת זאת, יש לו רק את העולם הזה, והוא מרגיש שאם לא יאכל את כל מה שיש, בשביל מה הוא חי. ואת זה הרי אי אפשר לעשות.

יהודי יכול להרגיש טוב גם עם מעט, כי הוא מחובר למשהו גדל וענק. הוא חי כאן בדירה קטנה, אבל במוחין של וילה ענקית. כאן יש לו בית מצ'וקמק אבל הוא רק בית אחיזה לחדרי חדרים שיש לו בעולם אחר. לא רק כשיגיע לשם אלא כאן ועכשיו, כי יש לו ידית. ביהדות לא בוחנים כמה אספת אלא למה אתה מחובר, ואז גם אם אתה מועט אבל אתה מחזיק את המרובה.

הבכורה והברכה

עשיו מגיע מהשדה עיף. הוא הספיק הרבה

מאד, שלשה עבירות קשות בשליפה. הוא גם מבקש לאכול עדשים שהם 'הרבה', ולאכול מהם הרבה בהלעטה. בתמורה הוא מוכן למכור את הבכורה, כי מה כבר המשמעות שלה, שהוא קדם בכמה שניות ליעקב? נו, זה לא הישג. קח וזהו. גם העבודה בבית המקדש, לא מי יודע מה. בסך הכל בית אחד קטן, מה יש. הוא לא ידע שכאשר הוא מאבד את הבכורה, שהיא המעט, הוא מאבד גם את הברכה שהיא מרובה. וכמו שאמר לו יצחק 'הן גביר שמתיו לך', נתתי לו אמנם ברכה אחת, אבל היא מחזיקה את הכל, ולא נותר לי מאומה עבורך.

יעקב אבינו לא כך. מבחינתו הבכורה היא מועט המחזיק את המרובה, וגם בית המקדש. מדובר אמנם בבית קטן, אבל שכל עיני העולם נשואות אליו, וכל מטר שבו הוא עולם אחר לגמרי. דרום וצפון, עזרת ישראל ועזרת נשים, הם עולמות אחרים לחלוטין, ועוד מחיצה אחת קדימה, זה כבר מקום שהנכנס אליו חייב מיתה. ולכן היה חשוב לו מאד הבכורה, ובעקבותיה הוא קיבל גם את הברכות.

כך גם היה קודם המבול. הם היו אנשים גדולים בעלי השגות, והם חשבו שיוכלו ברגליהם לסתום את התהום ואת ארובות השמים. הם לא היו טיפשים, ועיקר החטא שלהם היא שהם חשבו שהם באו לכאן כדי לתפוס את העולם, ולכן הם היו חייבים לגנוב. מי שלא חי בתודעה של מועט המחזיק את המרובה, אינו יכול שלא לגנוב. אדם בטבעו הוא עני ואגואיסט וחייב לגנוב את כל העולם, כי איך ייתכן שיש שקל שנמצא אצל השני ולא אצלי. הסיבה שלא כולם גונבים, היא רק כי יש מעצורים של כבוד ושל בית כלא.

יהודי אינו חי כך. הוא יודע שכל מה שהוא פה, יש בזה שליחות. וההבנה שלו היא, שהוא פה רק כדי לתפוס בידיית של משהו גדול, ואם זה לא שלי, גם אם אתפוס בזה, לא אוכל לתפוס באמצעות כך במשהו גדול

כשאתה מחזיק בקצה של משהו, אתה יודע שיש קצה גם בצד השני. העולם מגיע בצורה דורסנית; אם לא תעבוד, איך תתפרנס, אם לא יהיה לך בית ענק, יהיה לך מוחין דקטנות, ואם לא תדבר שעה, לא תוכל לפקח דעתך. התורה לעומת זאת מדברת רק על קצת; פסוק אחד של קריאת שמע, דיבור של תפילה, תנועה של מצוה, ולכל אחת מהם יש הגדרות וצמצומים שמאד מתחשבים בסביבה, הרבה יותר מאשר הפרנסה, כי אלו הם רק קצוות ותו לא.

נס חנוכה

היוונים רצו לכלות את עם ישראל. לא להרוג אותם אלא לכלות את התורה. מה כל כך שיגע אותם ביהודי? ולמה בכלל יש אנטישמיות בעולם? טוענים שהיהודים יש להם כסף או שהם חכמים, אבל זו לא הסיבה אלא משום שהיהודי הוא מצד אחד עקב ומסכן ומצד שני מנהל ומנווט את העולם, וזה מה שמשגע אותם, איך יכול להיות שאני עם הכשרון והיכולת, לא מצליח כמו היהודי. יעקב היה יושב אוהלים, ועשיו המוצלח, ופתאום הוא רואה את יעקב מגיע עם משפחה שלמה, והוא לא מביין 'מאיפה הבאת את זה'.

המרובה לא מביין את המעט שתופס, ועוד איך תופס. ולכן אומות העולם נמצאים בקרב תמידי עם היהודי. כי מגיע יהודי שאין לו כלום ומחזיק את כל העולם. הם מחפשים לתפוס את כל הבלונים, והיהודי תופס את החוט שתופס את כל הבלונים. הגוי מחפש את הכל והיהודי מחפש את הקצה חוט, ודרכו יש לו את הכל ולגוי אין כלום. יהודי יכול לשבת באיזה שטיבל נידה, והוא לוקח את חוטי הציצית, ובאמצעותם מחזיק בארבע קצוות הארץ. וזה מטריף את דעתו של הגוי.

בתחילה כאשר מלכות הרשעה גזרו על המילה ועל השבת, הגיע ראובן האיציטרובלי ושאל אותם: מי שיש לו שונא, האם הוא

יותר, כי אם זה לא שלי, זה לא פועל כלום למעלה. וזה מה שאמר ה' לנח אחרי המבול 'בידכם ניתנו', כלומר, מחקתי את העולם בגלל הרצון לתפוס את המרובה. אתם הייתם בתיבה שהיא מעט המחזיק את המרובה, ובגישה זו תגשו אל העולם החדש, שהוא רק 'בידכם ניתנו', רק ידיית למשהו גבוה יותר.

תפיסת במקצתו

כל דבר שיש בעולם, הוא רק קצה של משהו, והמשהו הזה הוא מלא מובנים רוחניים לאין שיעור. אתה רואה אבן, עציץ או בעל חי, זה רק סימן שיש מעליו מלאך, ומעליו עולמות רוחניים לאין מספר. אתה הולך ברחוב, ושומע צעקות ודיבורים, שהם בעצם רמזים לעולמות אין סוף, ולכן כשאתה עובר ממקום למקום, המחשבות וההרגשות שלך משתנות, כי אתה מחובר כעת לעולמות אחרים לגמרי.

רבינו אמר שכשאדם הולך ברחוב ויש לו פתאום התעוררות, שיעצור מיד במקומו ויעשה עם זה משהו. כי אם ימשיך עוד פסיעה אחת, הוא עלול לאבד אותה, מחמת המיקום השונה. כך גם להיפך, מסופר על הבעל שם טוב, שנסע פעם עם עגלון, ובאמצע הדרך עצר העגלון ורצה לרצוח אותם. הוא ביקש ממנו שיסע עוד כמה מטרים, ואז זה 'עבר לו', כי זה קשור למקום שבו הוא היה.

זו היא הגישה לעבודת ה'. נדמה כי הצדיקים עשו המון עבודות, למדו המון תורה וקיימו המון מצוות, ואם כן מה יש לי להציע. וזה לא נכון, לחלוטין לא. כי זה לא הכמות אלא המהות, והקצת טלית וקצת תפילין שלי, מלאים משמעות אין סופית בדיוק כמו המצוות של הצדיקים. אם היינו מבינים את המשמעות שישנה בכל מצוה 'פשוטה' שאנו עושים, לא היה לנו זמן לקיים אותה. ובאמת אנו לא מקיימים את כולה, אלא רק את ה'ידיית' שלה. אנו רק תופסים קצוות, ובזה אוחזים בכל העולמות שקשורים לזה.

לא היה להם בכלל לצאת להילחם, אלא לשבת בבית מדרש והקב"ה ילחם בשבילם. על כך אומר השפת אמת 'רבת את ריבם, דנת את דינם', שכפי כח השנאה והמריבה כך עזר להם הבורא יתברך. כלומר, ה' יתברך עושה נסים ונפלאות, אבל יש חוק רוחני שהנסיים באים לפי הדרכים שאתה נוקט בהם. אם המיקוד שלך הוא על ישועה בכסף, לא תהיה לך פתאום ישועה במוחין, כי ה' יתברך מטה את הטבע במקביל לפעולה שעשית בטבע. במקום שבו אתה רוצה, ומוכן לצאת לקרב ומלחמה, שם הוא ינצח בשבילך.

כל מכה מעשרת המכות של מצרים, וגם קריעת ים סוף, התחילה מפעולה פיזית למטה. ובלי זה לא היו קורים הנסים. אתה עומד מול איתני הטבע ובאמת לא יכול מולם, ולא מבקשים ממך להתמודד מולם, אבל כן מבקשים שתעשה משהו, ואז השאר יקרה מאליו. מספרים על ר' שמואל שפירא, שהיה חולה ומשותק, וביקש ממישהו שיקח אותו למקוה. הלה התפלא אבל החל לקחת אותו, כשהגיעו לדלת, אמר לו עצור. שאל אותו למה, אמר כי אני לא יכול. שאל, אז למה ביקשת, אמר, כי את זה אני כן יכול...

אדם רוצה איזו הנהגה טובה, בפרט בחנוכה שהוא חג של חינוך. אין די לשבת במקום ולומר אני רוצה, אלא צריך לצאת למלחמה. לא לנצח, אלא רק לנהל את הטקטיקות מצדך, והשאר יבא מאליו. אדם אומר אני לא יכול לקום מוקדם, כי אהיה עייף כל היום. אתה צודק, אבל האם אתה מוכן להתפלל על זה, ולנסות את חלקך. נכון שהמצב יותר חזק ממך, אבל הקב"ה יותר חזק מזה. אם אתה תריב, הוא יריב את ריבך. ■

רוצה שיהיה חזק או חלש, בוודאי שחלש, אם כן תנו להם לעשות ברית מילה. עוד שאל אותם: האם הוא רוצה שהשונא יהיה עשיר או עני, בוודאי שעני, אם כן תנו להם לשכות. ואכן החזירו להם מילה ושבת. ואז הם ראו שדווקא העניות והחולשה הם החוזק שלנו, כי באמצעותם אנו מחזיקים בכל העולם ובכל העולמות, ולכן גזרו שוב וניסו לקחת לנו את זה.

ליוונים אין בעיה שיהיו בתי לימוד לתנ"ך כלימוד גרדיא. הבעיה שלהם היא עם החיים היהודיים שהם מועט המחזיק את המרובה. באו החשמונאים ועשו תשובת המשקל. הם אמרו: אנחנו קצת, ודווקא לכן אנו ננצח. והם לא חיפשו הרבה, אלא אמרו 'מי לה' אלי', רק מי שמבין את העיקרון של מועט המחזיק את המרובה, כי רק כך הם ינצחו. והם אכן נצחו. וכשאנו אומרים מסרת גיבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים, אין הכוונה 'למרות' אלא 'בגלל'.

רבת את ריבם

וזה נכון ביחס להרבה דברים שאדם רוצה לנצח. יש לו כל כך הרבה מניעות והפרעות, ונדמה שאי אפשר להספיק ולהצליח כלום. אבל האמת שאתה לא צריך כלום, רק קצה חוט. אתה לא צריך להתפלל הרבה רק לומר דיבור אחד ולהאמין שהוא מכיל הרבה. מעט שכל ויישוב הדעת מחזיק את הבלגן המרובה, כי באמת לא צריך להתמודד עם הרבה, רק עם הרגע הזה. ומי שמחפש הרבה פתרונות לא יכול לעשות כלום.

וכאן אנו באים ליסוד נוסף וחשוב. לכאורה

כתבו עליך בפרשה

תנועה או שלוה

הזמן לא נועד כדי להצליח בו, אלא כדי לנוע בתוכו • עשיו והיוונים
מציגים הצלחות חיצוניות ומסנוורות, לעומת יעקב והחשמונאים, שזוכים
להצלחות מהותיות אך מכוסות • שבת, חנוכה, ואור הגנוז.

ביקש יעקב לישוב בשלווה, קפץ עליו רוגזו של יוסף. והמדרש הולך ומונה רשימה של אוכזרים בהם מופיע הביטוי 'ישיבה', ולאחר כל אחד מהם התחיל סיפור. והאמת, זה ממש לא מובן, מה כל כך רע בכל שהוא ביקש לישוב בשלוה. בינינו, זה לא מגיע לו? כל כך הרבה שנים של דם ויוזע, והוא האחרון שנתן הנחות לעצמו. בכל דבר הוא הלך עד הסוף ולא נתן לעיניו שינה ולעפעפיו תנומה, האם אחרי כל זה לא מגיע לו מעט מנוחה.

דווקא יוסף, שמבטא את השלימות של יעקב, עד שכשהוא נולד יעקב אבינו הרגיש שהוא כבר יכול לעזוב את בית לבן ולהתמודד עם עשיו. דווקא הוא, מקפיץ על יעקב רוגזו חדש. ומכאן מתחיל סיפור ארוך של חמשה פרשיות, שעוסקות בסיפורו של יוסף, יותר מכל אישיות אחרת המוזכרת בתנ"ך ואפילו האבות הקדושים, והוא מלווה אותנו עד לסיום ספר בראשית, תחילת שמות, וממשיך ללוות את עם ישראל באמצעות ארונו גם לאחר מיתתו. כנראה שדמותו של יוסף, הסיפור שלו, והפרת שלוותו של יעקב, יש בה יסוד מאד חשוב, וכפי שהזכרנו, גם קשור מאד לחנוכה.

שלוה - מה היא

המושג 'ישיבה' מוזכרת ביחס לה', ככתוב 'ראיתי את ה' יושב על כסא' (ישעיה א). לעומת זאת, אדם מכונה בשם 'מהלך', ומלאך מכונה בשם 'עומד', כמו שכתוב 'ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה' (הפטרות חנוכה). ישיבה איננה שייכת לאדם, מלבד בשתי אופנים, האחת היא שבת וכפי שנראה להלן, והשניה היא החושך, ככתוב 'כי אשב בחושך ה' אור לי'.

פרשה וישוב מופיעה תמיד בסמיכות לחנוכה או בחנוכה עצמו. פרשה זו עוסקת בענייניו של יוסף הצדיק, וכל הפרשיות של יוסף הצדיק, כולן מופיעות בסמיכות לחנוכה, מלפניו לאחרי או בתוכו. כנראה שיש קשר בין יעקב ועוד יותר יוסף לבין חנוכה. זה קשור למהות החנוכה, וגם לכוונות של חנוכה. וכפי שנראה, חנוכה מסביר אותם והם מסבירים את חנוכה.

יעקב ויוסף

פרשה זו היא תרכיז של אירועים וגלגולים שעוברים על אדם אחד, אך ההתחלה של הפרשה היא דווקא מנקודת שיא של טוב, הן מבחינתו של יעקב והן מבחינתו של יוסף. יעקב אבינו מגיע סוף סוף למקומו, אחרי שנים של בריחה מאחיו, מלחמה תמידית עם לבן, מאבק עם שרו של עשיו, ופגישה עם עשיו בעצמו, והנה הוא מגיע סוף סוף לאביו, עם כל הנחת שהוא הספיק להנפיק באותם שנים, והוא מבקש כעת לשבת סוף סוף בשלווה.

גם יוסף נמצא בשיאו. יוסף בן שבע עשרה שנה, כמנין טוב. הוא בן זקונים, ונמצא בשיא הכי אופטימלי שיש. ודווקא אז מתחיל רצף של אירועים קשים, שקוטעים באחת לכאורה את הטוב של יוסף ואת השלווה של יעקב. האחים מקנאים בו ורוצים להורגו. זה מביא אותם להשליך אותו לבור, שמשם הוא נמכר למצרים, ושם הוא משמש כעבד, ומהר מאד נזרק לבית הכלא. רצף אירועים לא פשוטים ולא קלים. על מה ולמה.

חז"ל אומרים על התיבה הראשונה בפרשה, שכפי שהזכרנו כמה פעמים, היא מכילה את התרכיז ואת הקודים של כל הפרשה: 'וישב',

שבת וערב שבת

התנועה התמידית היא תנועה של אש, ותפקידה הוא לבשל דברים, בישול פירוש, לקחת כל מיני דברים שכבר יש להם מציאות משלהם, לשים אותם בסיר ולומר להם: חשבתם שאתם מה שאתם אמורים להיות, תראו שלא. מדליקים את האש, והם מבעבעים למוות, והופכים להיות משהו חדש; מרק, חמין, או תבשיל אחר.

התבשיל נמצא כל הזמן בתהליך שינוי, ובהגדרה ההלכתית, כל עוד יש לתבשיל עוד מה להתקדם, הרי זה נחשב לבישול. אם כבר אין לו לאן להתקדם, אין זה בישול, כי אין בישול אחר בישול. בישול הוא שינוי מהות ומרקם וטעם וריח, למשהו אחר לגמרי ממה שהוא היה. זוהי מהות האש, שאינה שבעה לעולם אלא אוכלת ואוכלת, וכל האמירה שלה היא: אני חייבת לאכול את זה. האש מטבעה חשוכה, והיא מאירה רק כשהיא אוכלת משהו. האש יוצרת כל הזמן התרגויות, ואם יש סיר שמפסיק בינה לבין המים ולא נותן לה לאכול את המים, אז כל מה שיש בסיר עובר תהליך של השתפרות והכשרה והתבררות.

ששה ימים בשבוע, ובפרט ביום השישי, אנו עוסקים בבישול ושיפור והתקדמות. כשמגיע שבת נאמר 'לא תבערו אש', ואסור לבשל וגם לא לדון דינים בבית דין. כי שבת הוא זמן מנוחה, ואז אין מושג של 'זה עדיין לא מוכן'. בשבת כל מלאכתך עשויה, ואם לא הכנת מספיק סלטים, או שהתבשיל עוד לא מספיק מבושל או מתובל, מה בכך, זה הכי טוב שיכול להיות, נקודה. בשבת אין מושג של 'טעון שיפור', שינוי צורה או התקדמות.

ודווקא בערב שבת, שהכי קרוב לשבת, הוא הזמן הכי לחוץ. זהו היום שבו הכי מגלים מה חסר, ומה עדיין טעון שיפור ותיקון והתקדמות, ויש בו הרבה כעס ומתח. וזה

ישיבה היא מנוחה, ומבטאת העדר שינוי. זה לא קשור דווקא לתנוחה פיזית; יכול להיות אדם שיושב רגל על רגל וכל כולו עשייה ושינוי, ויכול להיות אדם שהולך מצד לצד בתזויות, והוא במנוחה. מנוחה עניינה הוא מצב שאינו תהליך של שינוי, וממילא לא של השתפרות והתבררות. שינוי יכול להיות לצד השלילי חלילה, שמידרדר ונעשה גרוע יותר, ויכול להיות לצד החיובי, שעוזב משהו אחד ומחפש משהו אחר טוב יותר, כמו אדם שמחפש מקום מברר לעצמו את המקום שמתאים לו.

במובן העמוק יותר, השינוי הוא שינוי צורה, שאומר: עדיין לא הגעתי ליעד, ואני מחפש להשתנות, ולהיות משהו אחר, טוב יותר וקרוב יותר. המנוחה לעומת זאת אומרת, הגעתי ליעד, ואין לי עוד מה לשפר. יכולת השיפור כבר אינה קיימת ואינני חושב שאפשר ושצריך לשפר, כי המצב הזה הוא הכי טוב שיש, או נכון יותר: הטוב. כי 'הכי טוב' הוא ביחס למשהו, אבל מנוחה אומר 'זה הדבר, נקודה'. אנו לא מכירים מצב כזה, כי לא מכירים שלימות. המנוחה שאנו מכירים היא עצירה שאומרת 'אין לי כבר כח להשתנות', אבל לומר 'הגעתי', קשה לנו לתאר, אבל זוהי מנוחה אמיתית.

והיא קיימת. בעולם הבא שאין בו אכילה ושתייה, כלומר אין בו בירורים, אז יש בו מנוחה, ולכן הצדיקים 'יושבים' ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה. אנו מאד מאד רחוקים מהאפשרות הזאת, כי כל ההסתכלות שלנו על עצמנו היא תמיד בהקשר למשהו שאוכל מבפנים ולועס מבפנים ודורש ממך להיות יותר טוב. לאו דווקא במובן שלילי, אבל זהו המצב התמידי אצלנו, שתמיד אנו עומדים מול השאלה 'האם זה הכי טוב' 'האם זה היעד' 'האם אין מיקום טוב יותר' 'האם מותר לי כבר להיות מרוצה'.

כתבו עליך בפרשה

של החיים שלו. הוא היה צדיק, וגם אחרי שנים של יגיעה, הוא לא חיפש חופש. השלווה שהוא ביקש, היא לאכול את פרי עמלו. זוהי תשוקה פנימית שאדם נברא עם זה, והוא רצון ליהנות ממה שעשיתי. והרצון הזה מעורר בנו רוגז, כי בכל פעם כשמגיעים לצומת הזאת, של 'בא נהנה סוף סוף מפירות עמלי', מגיע אתגר חדש ומטרפד את הרגע המפנק הזה.

השלווה, כשאיננה בעתה ובזמנה, היא רעה. כשמגיע הזמן שלה כמו בשבת ובעולם הבא, היא הדבר הכי טוב שיש, אבל רגע קודם לכן, בימות החול, השאיפה לשלווה היא ההכשלה והמלכודת הגדולה ביותר שלוכדת אותנו פעם אחר פעם. וזאת משום שאדם נמצא בעולם הזה בדיוק לפי כמות האתגרים שממתינים לפתחו, וכל רגע נתון שהוא מקבל, הוא עבור איזה בירור ותיקון שהוא צריך לעשות. וכפי שמבאר האריז"ל בדרושים ארוכים, שכל רגע מהזמן הוא תוצאה ישירה מאיזה דבר לא מתוקן שיצר את אותו רגע, ותוחלת החיים של כל אחד, ממוספרת בדיוק לפי הדברים שהוא צריך לתקן.

מהות הזמן

הדבר שנקרא 'זמן' בכלל לא היה אמור להיות. לכתחילה היה צריך להיות שבת עולמית, בלי זמן, ובלי עבר הווה ועתיד, רק אחדות אחת. המציאות שנקראת זמן, והחוויה של משהו חולף, של אתמול והיום ומחר, היא רק ביחס לדברים שדורשים תיקון. אין יחידת זמן שאין כנגדה משהו שצריך לתקן, וכל הסיבה שאתה קיים, באופן הזה ובמצב כזה, עם האירועים הללו שמקיפים אותך, מכון באופן ישיר למה שאתה צריך לתקן.

הדבר היחיד שיוצא דופן, היא השבת. בשבת אין בירורים ואין בה שום דבר הדורש תיקון. השבת מתחילתה הייתה שלימה, והשבת שיש

לא סתם, כי מחמת היותו קרוב לשבת שהיא המנוחה, מורגש השיא של חוסר המנוחה והצורך להתקדם. כמו הורים שמתכננים ביקור עם ילדיהם אצל הסבא, שרגע קודם לכן הם לחוצים ורגוזים, וכשמגיעים לסבא, אין לחץ ואין רוגז, רק חלוקת סוכריות. כשאתה על תדר של שיפור ושינוי, אתה קרוב לרוגז, כמו האש. וכשמגיעים למקום של מנוחה, מכבים את האש ואת הרוגז.

רוגז ומנוחה

וזה נוגע ממש לכל אחד. כשאתה בתפקיד שלך אתה קרוב לרוגז. התפקיד הוא בירור, וכל מה שאדם עושה בעולם הוא בירור. בירור של מחשבות, של הרגשות, של מעשים ושל קשרים. בכל השבוע אנו מבררים את הטוב מתוך הפסולת, ובמצב הזה מטבע הדברים, אנו קרובים לרוגז, שנובע ממתד היסוד ומדת הקנאות, שמקנא לשלימות ואומר 'זה לא אמור להיראות כך'. אלו שלא מבינים בשלימות, האם רגועים ולא מבינים על מה הכעס והלחץ, אבל מי שמבין מה באמת צריך להיות כאן, יש בו תנועה של אש, והוא לא רגוע מהמצב.

ברגע שמגיעה שבת, אפילו המבין הגדול שרגע קודם לכן היה ממונה לבדוק את הכל, ולהשלים את התיבולים ואת הבישולים, צריך להניח הכל ולומר 'זה בדיוק זה', ולא חסר כלום. זהו המשחק שיהודי צריך לעבור ביום שישי. מעבר חד מיום שישי שהוא מדת היסוד לשבת קודש שהיא מדת המלכות. אלו הם שתי מידות הכי קיצוניות והכי קרובות זו לזו. מדת היסוד של יוסף היא תביעה אין סופית, שיש בה רוגז וקנאות. ומדת המלכות היא מדה עגולה ופשוטה, רגועה ושבתית, והן מזינות זו את זו, ואי אפשר לאחת בלא חברתה.

יעקב ביקש לישב בשלווה. אין הכוונה שהוא רצה לשבת על הספה ולהסתכל באלבומים

לנו היא אותה שבת בראשית, ואותה שבת שהייתה בכית ראשון ושני, בזמן שלמה ובזמן נבוכדנצר, הכל היא אותה שבת. השבת היא דבר שלם, ואינה קשורה לזמן של עולם הזה. היא אמנם מופיעה בלוח, אבל לא נמצאת שם. בשבת אין בירורים ואין תיקונים אלא הכל נעשה מאליו, ואחרי שבת אנו מוצאים עצמנו אנשים אחרים ממילא.

אן רגע בלי פגע, כי הפגע הוא זה שיוצר את הרגע הזה. אבל קשה לנו לקבל את ההקדמה הזאת, כי אנו כבר מוזנים בהקדמות אחרות, שהגיעו מהעולם המערבי והיווני, שאומרות: הזמן נברא עבור דברים שלימים, ועבור אנשים שמצליחים לעשות את הכי טוב שאפשר. בעולם החיצוני הגישה היא שהזמן נברא עבור הצלחות, כיבושים ותועלויות. ועבור אלו שהפכו אותו למשהו שהוא בעצמו לא חשב שהוא יכול להיות...

ואז, עם ההקדמות הללו, כשפוגשים חוסר הצלחות, פעם אחר פעם, אדם אומר לעצמו למה נבראתי. וזה הקול שמלווה אותנו כל הזמן ואומר 'משהו לא בסדר' 'זה לא עובד'. זו היא ההקדמה של עשיו ושל גויי הארצות, והיא חדרה אלינו דרך יון. ומי ששם לב, יראה שההקדמות הללו חוזרות כל הזמן באוזנינו ומוחינו, והן אלו שגורמות לנו להרגיש לא בסדר, להתרגז, ולנסות להיות יותר בסדר ממה שה' רוצה...

הצלחה מכוסה

יעקב אבינו עומד מול הרשימה הארוכה של אלופי עשיו, שמוזכרת בסוף הפרשה הקודמת, ולא מבין איך הוא יכול להתמודד מולה. הנה רשימה של מוצלחים, שאכן ניצלו את הזמן והפכו אותו למשהו מוצלח. ואני, כל מה שיש לי זה רק יוסף. יעקב ביקש לישב בשלווה ולקצור את פרי עמלו, ואז קפץ עליו

רוגזו של יוסף, ולימד אותו את העיקרון הקדוש, שהתנועה שלנו בעולם היא אש, אש של בישול ושל שינוי, וכשיש את האש הזאת, אזי כל ההצלחות המנופחות של עשיו אינן אלא קש.

המהלך של עשיו ואלופיו, הוא תמיד הצלחה מדהימה שמותירה אחריה הד. עשיו נולד ראשון, וכל כולו תבערה גדולה, רוח סערה והצלחה ענקית. הוא נולד עשוי, והוא בעל השגה, והכל שייך לו, כולל הבכורה והברכה. לעומתו, יעקב שאמור להוביל את השלימות של העולם, נולד אחרון, לא עשוי וללא בכורה. והוא צריך להתמודד כל חייו בלי ההצלחה המזהירה שיש לעשיו, בלי אלופים למיניהם, לבר, עם יוסף.

יעקב אבינו, וגם יוסף, היו מוצלחים גדולים, אבל בלי שום הד, ותמיד עם תחושה של חולשה. יעקב רכש את הבכורה וקיבל את הברכות, אבל היה צריך לברוח מביתו. הוא היה עשיר גדול, אבל הואשם בגניבה. הוא מנצח את המלאך, אבל נשאר צולע. וגם כשעשיו כבר מנשק אותו, יש שם נקודות מעל האות... כך גם יוסף, יש לו כתונת פסים, אבל היא רומזת על הצרות שלו. הוא מצליח בבית פוטיפר אבל נשלח לבור, הוא פותר חלומות אבל בכלא, וכן הלאה.

כשאדם מצליח, חוץ מעצם ההצלחה הוא רוצה גם לשמוע את ההד, ולחוש את ההילה. אם לא, הוא לא חווה הצלחה. יהודי יודע בלב שנקודה של אמת שוה יותר מהכל, אבל זה לא מרגש. ההצלחה האמתית, והיא ההצלחה של יעקב ויוסף, היא הצלחה שקטה, מכוסה ובלתי נראית, אבל היא זאת שקיימת ומתקיימת. יוסף גם כשהוא נקבר הוא ממשיך ללוות את עם ישראל, ועד קץ הימים מלווה אותנו משיח בן יוסף, אבל הכל באתכסיא.

כתבו עליך בפרשה

אור הגנוז

השמיני שהוא כנגד יוסף, נעשה ייחוד בין 'נוצר' לבין 'זנקה', ובבת אחת מופיעים שש מידות נוספות.

והיסוד הוא עצום. בתחילה הקצב הוא איטי ועקבי, בכל יום נר אחד. אין הכפלות ואין מבצעים, ואין שום הד ורעש. אבל ביום השמיני יש פתאות מעלית, ואתה קופץ בבת אחת לקצה. אדם מסתכל על החיים ומודד אותם לפי הצלחות רעשניות של עשיו, ואין את זה. אבל לא, אתה לא במסלול שלו אלא במסלול אחר, בו הולכים לאט לאט ומרגישים חושך, אבל פתאום מגיעה נקודה של יוסף ואז אתה קופץ. ושם, זה לא משנה מה עשית אלא מה רוצים לתת לך, וזה אין סופי.

זהו התהליך שעל כל יהודי לעבור, וזהו החינוך של חנוכה. חכמת יוון אומרת אתה מבזבז זמן, תראה איפה אתה ואיפה אנחנו, אז למה לך. חנוכה לעומת זאת אומרת, שיש פח שמן קטן, שאף אחד לא מייחס לו חשיבות, וגם צריך סבלנות כדי לגלות אותו. אבל כשמוצאים אותו נהיה חנוכה, ומתגלה אור הגנוז, ששם כבר לא צריך שום דבר, כי היא המנוחה בעצמה והיא השלימות.

החכמה של יון חדרה עמוק אלינו, והתרגלנו לחשוב בשפה של העולם. לראות בבעיות בעיה, ולחפש להם פתרון. אבל הפתרונות החיצוניים הללו לעולם אינם פותרים את הבעיה בעצמה. כי הבעיה איננה בעיה, אלא מיקוד שמכוון אותך לזו ולתקדם, עד שתגיע אל המנוחה, שהיא הפתרון היחיד, ששם כבר לא צריך שום פתרון. ■

וזה הסוד של חנוכה. בחנוכה מתגלה האור הגנוז. וזה לא מובן, כי אם הוא מתגלה למה הוא גנוז, ואם הוא גנוז איך הוא מתגלה. והתשובה היא שאכן כן, הוא מתגלה ויחד עם זאת הוא נותר גנוז. האור הגנוז, הוא האור שמאחורי ההתגלויות, והלבן שמאחורי האותיות. האור הגנוז הוא השורש של התורה, והמקום של רצון ה' בעצמו כביכול. וכשאתה שם, אין גבול למה שאתה יכול לזכות, אבל כדי להגיע לשם, צריך להסכים לסבול את האותיות ואת ההסתרה, את החושך ואת הנסיונות.

הבעל שם טוב מגלה, שמאחורי כל ההבנות שיש בתורה, יש אור שאי אפשר להבין אותו. והוא מוסיף שכל יהודי זכאי לכך, אבל קודם לכן בודקים אותו דרך האותיות כמה הוא ראוי, וזה לא רק מבחן אלא הכשרה. כי האור הזה הוא גנוז, ורק כשאתה מוכן לעבור דרך הקשיחות וההסתרה, אתה מגיע אליו. בחוץ יש המון אותיות שיורקות אור, המון זיקוקים, רעש ותגמולים מידיים, ואתה צריך להמשיך ללעוס אותיות ולהצטמצם להלכות, אבל מתוך כל זה מתגלה האור הגנוז, ואז כשאתה טועם את זה, אתה כבר לא צריך כלום. וזה מה שה' אומר ליעקב, אם יש לך את יוסף אתה לא צריך כלום.

יעקב ויוסף, בגימטריא י"ג פעמים שם הוי"ה, כנגד י"ג מידות הרחמים. בחנוכה, הכוונות הן להמשיך י"ג מידות הרחמים, הבעיה היא שיש רק שמונה ימים, אך כאן מתגלה דבר פלא. בשבע ימים הראשונים, אנו ממשיכים בכל יום מדה אחת, כנגד יעקב, אך ביום

חורף תשפ"א

היכל 'קדוב השם'

שע"ו ביהכנ"ס 'איתן הנחל'

רמת בית שמש ג'

בס"ד

זמני השיעורים בימות החול

ימי ראשון.....ללכת עם תורה

- שיעור בתורה הזמנית בליקוטי מוהר"ן

ימי שני.....כתבו עליך בפרשה

- החיים על פי פרשת השבוע

ימי חמישי.....הכנה לשבת קודש

- מתוך תורת הצדיקים

מעריב בשעה 19:45

תחילת השיעור בשעה 20:00

נ.ב. את השיעורים אפשר לשמוע

בשידור חי

ב'קו ניסופים' שלושה 8 < 3

רח' חבקוק הנביא 5 רמת בית שמש ג' | נייד לפניות שונות 054-848-5598

קו לשמיעת שיעורים ועידכונים: 02-664-6201 | דוא"ל k6646201@gmail.com | ע.ר. 580674406